

Azərbaycanın təklif etdiyi əməkdaşlıq formatları bütün tərəflərə uğur gətirir

Bölgəmizdə elə bir reallıq yaranıb, elə böyük layihələrin icrasının planları cızılıb və artıq həyata keçirilir ki, bunu heç bir aktor inkar edə bilməz. Proseslər elə bir mərhələdədir ki, hər bir aktor bu layihələrdə iştirak etməyə can atır. Mövcud müsbət tendensiyaya mane olmağa çalışan tərəflər olsa da, nəticə etibarilə, iqtisadi layihələrin həcmi, ardınca isə vəd etdiyi perspektivlər bütün tərəfləri proseslərə destruktiv mövqedən baxmaqdan uzaqlaşdırır, daha çevik və pragmatik olmağa sövq edir.

Beynəlxalq aktorlar arasında rəqabət varsa, regional aktorlar arasında proseslərə daha yaxın durma meyli görünür. Bu da son dərəcə müsbətdir. Azərbaycan üçün isə bu, ikiqat uğurdur. Çünki Zəfərdən sonra Azərbaycan tərəfinin təklif etdiyi əməkdaşlıq formatları artıq reallaşır. Bu, birmənalı olaraq Azərbaycanın nailiyyətidir. Azərbaycan Mərkəzi Asiya regionu ilə də münasibətlərin qurulmasını Cənubi Qafqaz regionu üçün perspektivli məsələyə çevirməyi bacarır. Digər tərəfdən, Gürcüstanla yüksələn xətt üzrə inkişaf edən münasibətlər, bu ölkənin cəmiyyətində destruktiv amalların deyil, konstruktiv meyil üzərindən proseslərə pragmatik baxışlı siyasətin əsas götürülməsinə dəstək verir.

Türkiyə-İran münasibətləri də region üçün vacibdir. Bir müddət əvvəl Türkiyə xarici işlər naziri Hakan Fidanın İrana səfəri zamanı verilən açıqlamalar münasibətlərinin müsbət inkişafında hər iki tərəfin maraqlı olduğunu göstərdi. Məlumdur ki, Azərbaycanla olduğu qədər, Türkiyə ilə də münasibətlərə zərbə vurmaq istəyən daxili və xarici ünsürlər var idi. O da qeyd olunmalıdır ki, İran Prezidenti Məsud Pezeşkiyanın hakimiyyətə gəlməsi regionda sabitləşdirici faktor oldu. Belə ki, İranın Ermənistanə yeni səfir təyinatı ilə daha öncəki haqsız, tez-tez sərtləşdirilən və ən əsası diplomatiyadan uzaq ritorika özünü sakit yanaşma ilə əvəz etdi ki, bu da müsbət məqamdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 8-də İran İslam Respublikasının xarici işlər naziri Seyid Abbas Əraqçinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edərkən nazir bildirdi ki, Pezeşkiyan Prezident seçildikdən sonra Azərbaycanla münasibətləri inkişaf etdirmək üçün qarşıda konkret tapşırıqlar da qoyub. Bir daha aydın oldu ki, İranla münasibətlərin müsbət tempdə inkişafı üçün qarşı tərəf də hər şeyə rəğmən iradə nümayiş etdirir.



Seyid Abbas Əraqçinin Azərbaycana səfəri, müraciət etdiyi son dərəcə müsbət ritorika, dövlət başçımıza və xalqımıza Məsud Pezeşkiyanın böyük hörmətinin çatdırılması həm İran-Azərbaycan münasibətlərində Pezeşkiyanın şəxsi töhfəsidirsə, bu həm də Prezident İlham Əliyevin dəyişməz coğrafi mövqeyi hər zaman göz önündə tutaraq, tarixi əlaqələrin qopardılmağa çalışılmasının, sadəcə, iki ölkəyə deyil, bütün regiona mənfi təsir göstərəcəyi reallığı üzərində qətiyyətlə dayanmasının, həm də regionun gətirdiyi üstünlüklərdən yararlanaraq pragmatik vizyon ortaya qoymasının nəticəsidir.

Azərbaycan və İranın yüksək vəzifəli rəsmilərinin qarşılıqlı səfərləri və son dövrlərdə verilən müsbət mesajlar ondan xəbər verir ki, tərəflər münasibətləri müsbət saxlamaq üçün xüsusi diqqət nümayiş etdirirlər. Əraqçinin də görüşdə ölkələrimiz arasında tarixi bağları vurğulaması onu göstərir ki, bu reallıq İran tərəfindən də göz önündə tutulur. Pezeşkiyanın Azərbaycana səfərləri zamanı da bunun şahidi olduq.

Azərbaycan-İran-Rusiya və Azərbaycan-İran-Türkiyə üçtərəfli formatları, hazırlıq görülən işlərin daha dəqiqlik və rəsmilik qazanması üçün Azərbaycan Prezidentinin İrana səfərə dəvət edilməsi böyük layihələrin icrasının uzaqda olmadığından xəbər verir.

2024-cü ildə Azərbaycanla İran arasında ticarət dövriyyəsi 650 milyon ABŞ dolları, 2025-ci ilin 10 ayı ərzində isə 520 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Tərəflər ticarət əlaqələrinin artırılması istiqamətində müzakirələr aparırlar. Çünki mövcud göstəricilər iki ölkənin potensialına cavab verən rəqəmlər deyil. Bunun artırılması üçün lazımi qədər potensial da, siyasi iradə də var. Araz çayı üzərində mövcud olan və bütün körpülərlə müqayisədə buraxılış qabiliyyəti ən yüksək olan Ağbənd-Kələlə avtomobil körpüsünün 2026-cı ilin ilk aylarında istifadəyə verilməsinin planlaşdırılması İran-Azərbaycan münasibətlərinə müsbət təsir edəcək, eyni zamanda digər iqtisadi layihələrin gerçəkləşməsinə təkan verəcək. Azərbaycanla İran arasında təkcə avtomobil deyil, hava əlaqəsinin genişləndirilməsi istiqamətində də müzakirələr aparılır. Yalnız iqtisadi sahə ilə məhdudlaşmayan, həm də tərəflər arasında çoxtərəfli məsələləri ehtiva edən geniş "Yol xəritəsi" üzrə razılaşmanın əldə edilməsi ondan xəbər verir ki, ikitərəfli əlaqələr və regional integrasiya bütün istiqamətlər üzrə gedəcək.

İran İslam Respublikasının xarici işlər naziri Seyid Abbas Əraqçinin Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova, xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə olan görüşləri ondan xəbər verir ki, gündəlik olduqca genişdir. Seyid Abbas Əraqçi ilə parlamentin Sədri arasında keçirilən görüş zamanı da qarşılıqlı səfər və görüşlərə, imzalanan sənədlərə, siyasi-iqtisadi, ticarət, nəqliyyat, mədəni-humanitar sahələrdə əlaqələrin mövcud durum və perspektivlərinə bir daha toxunuldu. Xüsusi vurğu isə Azərbaycan ilə İran arasında iqtisadi, ticarət və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə Dövlət Komissiyasının fəaliyyətinə və həyata keçirilməsinə edildi ki, bu çərçivədə ortaq birgə layihələrin reallaşdırılması vacibdir.

İki ölkə arasında əlaqələrin inkişafına təsir göstərən mühüm amillərdən biri də qanunverici orqanlar arasında əməkdaşlıqdır. Parlamentdə görüş zamanı bu əməkdaşlığın mövcud durum və gələcək inkişaf istiqamətlərinin önəminə də toxunuldu. 2021-ci il avqustun 5-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova İran İslam Respublikasına səfər etmişdi. Bu səfər çərçivəsində bir sıra önəmli görüşlər keçirilmişdi. Parlamentin Sədri münasibətlərin inkişafına dair faydalı müzakirələr aparmağa nail olmuşdu. Həmin səfərdə danışıqlar zamanı Azərbaycan tərəfinin regional məsələlərlə bağlı açıq mövqeyi bir daha İran tərəfinin diqqətinə çatdırılmışdı. İki ölkə arasında mövcud müsbət durum səfərin nəticəyönümlü olduğunu bir daha sübut edir. Bu, Prezident İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi strateji xəttə dəstək olmaq baxımından Milli Məclis Sədrinin və bütövlükdə parlamentimizin əzmlə fəaliyyət göstərdiyindən xəbər verir.

*Azər BADAMOV,
Milli Məclisin deputatı*